

Haittaohjelmat



Tunnetuimpia haittaohjelmia ovat virukset, madot ja vakoiluohjelmat. Tyypillisesti haittaohjelma saadaan koneelle sähköpostin kautta, ladattaessa tiedostoja Internetistä, vertaisverkon tai sosiaalisen media kautta. Virukset leviävät myös tietovälineiden, kuten muistitikkujen välityksellä.

Haittaohjelmat aiheuttavat monenlaisia harmeja tietokoneen käytölle. Koneen käyttö saattaa hidastua, verkkosurffailu ja sähköpostin käyttö voivat hankaloitua merkittävästi. Ohjelmistojen toiminnassa saattaa esiintyä häiriöitä ja kone saattaa jumiutua tai käynnistyä itsestään ilman käyttäjän toimenpiteitä. Muita ongelmia ovat tietojen häviäminen tai muuttuminen, selaimen kotisivun muuttuminen sekä muut käyttöhäiriöt.

- ✓ **Verkkomadot** etsivät verkkoon kytkettyjä koneita, joihin ei ole asennettu viimeisimpiä korjauspäivityksiä. Madot leviävät viruksia huomattavasti nopeammin suoraan koneelta toiselle.
- ✓ **Bot** muistuttaa leviämistavaltaan verkkomatoa. Botit ovat haittaohjelmia, joiden avulla tietokonetta voidaan hallita käyttäjän huomaamatta verkon välityksellä. Automaattisesti leviävät botit muodostavat ns. botverkoja, joita voidaan ohjata esim. lähettämään automaattisesti suuria määriä viestejä käyttäjän huomaamatta.
- ✓ **Troijan hevoseksi** kutsutaan haittaohjelmaa, joka naamioidaan vaikkapa viattoman näköiseksi peliksi tai muuksi hyötyohjelmaksi. Troijan hevonen voi sisältää mitä hyvänsä toimintoja ja pahimmillaan se voi tuhota tietokoneen kovalevyn sisällön.
- ✓ **Takaportiksi** kutsutaan ohjelmaa, joka avaa ulkoisen tietoliikenneyhteyden suojaamattomaan tietokoneeseen. Takaportin kautta voidaan mm. varastaa käyttäjän henkilökohtaisia tietoja koneesta.
- ✓ **Vakoiluohjelmiksi** kutsutaan ohjelmia, jotka keräävät tietoa koneen tai ohjelmistojen käyttötavoista, käyttäjän tallentamista tiedoista ja vaikkapa näppäinpainalluksista.

- ✓ **Rootkitit** eli piilohaittaohjelmat ovat ohjelmia, jotka osaavat piilottaa oman toimintansa täysin näkymättömiin niin käyttäjältä kuin tavalliselta virustentorjuntaohjelmalta.

Matkapuhelimessa haittaohjelma voi

- ✓ kasvattaa puhelinlaskua eri tavoin puhelimen haltijan tietämättä (esimerkiksi peliin piilotettu troijalainen voi pelattaessa käyttäjän tietämättä lähettää tekstiviestejä kalliisiin maksunumeroihin)
- ✓ hävittää tai varastaa tietoa
- ✓ pyrkii leviämään muihin puhelimiin ja aiheuttaa häiriötä

Haittaohjelmien torjunta

Seurakuntien työasemia ylläpidetään päivittämällä niihin säännöllisesti käyttöjärjestelmien ja keskitetysti ylläpidettävien sovellusten uusia versioita ja korjauspäivityksiä. Työasemiin on asennettu F-Secure virustorjuntaohjelma.

Virustartunnan riskiä voidaan näillä toimenpiteillä huomattavasti pienentää, muttei kokonaan poistaa. Jos virukset pääsevät leviämään johonkin työasemaan, koituu siitä vähintään harmia ja ylimääräistä työtä. Pahimmillaan koko Kirkkoverkon toiminta voi häiriintyä. Siksi on erittäin tärkeää, että jokainen omalta osaltaan huolehtii siitä, ettei turhia riskejä oteta.

- ✓ Epäilyttävillä nettisivuilla ei kannata mennä lainkaan.
- ✓ Epäilyttävät sähköpostin liitetiedostot ja Internetistä ladatut tiedostot kannattaa tarkistaa virustarkistusohjelmalla. Tallenna tiedosto ensin esim. työasemasi työpöydälle, klikkaa sitä hiiren oikealla ja valitse: ”Tarkista xxx virusten ja vakoiluohjelmien varalta.” Tarkistus kestää vain hetken.
- ✓ Kaikki työasemassa käytettävät siirrettävät tietovälineet kannattaa tarkistaa virustarkistusohjelmalla ennen tiedostojen avaamista. Alkuperältään tuntemattomia tietovälineitä ei pidä käyttää lainkaan.